

Жук-олень у місті: 8 фактів про рогатих

Іноді в парках нашого міста зустрічаються рідкісні рогаті комахи. Це Жук-олень, або рогач — найбільший жук України, що досягає 7-8 см.

Через ці «роги» неповороткі й беззахисні жуки можуть здаватися страшними, хоча вони не кусаються. «Роги» — це верхні щелепи, або мандибули, які є лише у самців. Під час двобоїв за самку, жук-олень намагається ними обхопити супротивника й перекинути його на спину, після чого переможений самець уходить. Самки менші, до 5-6 см, і мають значно коротші мандибули. Ротовий апарат жуків непридатний до жування, тому вони не їдять, а лише п'ють росу, або сік, що витікає з дерев.

Жук має дві пари крил: тверді надкрила, що захищають тіло від ушкоджень, і тонкі й прозорі крильця, за допомогою яких він літає.

Рогачів можна побачити з травня до серпня, переважно ввечері. Живуть вони лише 3-4 тижні, під час яких відбувається спарювання. Невдовзі після цього самці гинуть, а згодом, відклавши яйця, гинуть і самки.

Самка відкладає яйця у трухляву деревину в дуплах чи пнях дерев. За місяць з них з'являються личинки, які харчуються гнилою деревиною. Личинки сліпі, мають прозоре тіло з помаранчевою головою та ніжками, за допомогою яких вони можуть стрекотати, спілкуючись між собою.

Їх розвиток у пнях триває від 5 до 8 років, протягом яких вони збільшуються аж до 14 см. В останній рік розвитку личинки перетворюються на лялечку, а влітку вже дорослими виходять назовні.

Харчуючись мертвою деревиною, жук-олень не завдає ніякої шкоди паркам, оскільки не чіпає живі дерева. А користь від нього велика: переробляючи трухляву деревину, він покращує ґрунт.

Зараз жук-олень знаходиться на межі зникнення, а в Україні занесений до Червоної книги: знищення як самих комах, так і місць їхнього існування заборонено. Ці жуки зникають через вирубки старих дерев, корчування пнів, а також збір комах колекціонерами.

Також рогачі ввечері часто летять на світло, б'ються в скло, але не одразу приходять до тями, та часто гинуть, коли на них наступають.

Якщо ви знайшли Жука-оленя, постарайтеся не зашкодити йому, а краще — віднесіть до трави, кущів чи дерев.

Факти про жуків-оленів

- Жуки-олені не кусаються, вони харчуються мертвою деревиною та деревним соком. Тому вони не можуть нашкодити людині чи природі. Навпаки — виконують роль санітарів, переробляючи деревину та листя, що гниє.
- Цей жук не переносить ніяких захворювань.
- Колись жук-олень був звичним для всієї Європи, а зараз його популяція зменшується. Вид вважається таким, якому загрожує вимирання, і в Україні занесений до Червоної книги.
- Колись жук-олень був звичним для всієї Європи, а зараз його популяція зменшується. Вид вважається таким, якому загрожує вимирання, і в Україні занесений до Червоної книги.
- Колись жук-олень був звичним для всієї Європи, а зараз його популяція зменшується. Вид вважається таким, якому загрожує вимирання, і в Україні занесений до Червоної книги.
- Колись жук-олень був звичним для всієї Європи, а зараз його популяція зменшується. Вид вважається таким, якому загрожує вимирання, і в Україні занесений до Червоної книги.

- Колись жук-олень був звичним для всієї Європи, а зараз його популяція зменшується. Вид вважається таким, якому загрожує вимирання, і в Україні занесений до Червоної книги.

- Колись жук-олень був звичним для всієї Європи, а зараз його популяція зменшується. Вид вважається таким, якому загрожує вимирання, і в Україні занесений до Червоної книги.

ЖУК-НОСОРИГ

Іноді в парках нашого міста зустрічаються рідкісні рогаті комахи. Ми вже розповідали про Жука-оленя, а зараз розкажемо про Жука-носорога.

Хоча жуки-олені і жуки-носороги належать до різних родин, їх об'єднує наявність рогоподібних наростів на голові. Такі роги є тільки у самців. Незважаючи на грізний вигляд, вони абсолютно нешкідливі, оскільки ні вкусити, ні вжалити жук не може.

У дикій природі жуків-носорогів можна зустріти в широколистяних лісах степових і лісостепових зон Європи, в Північній Африці і на Близькому Сході. А також в штучних лісопосадках в степу. Однак побачити їх непросто. Завдяки своїй камуфляжній зовнішності вони легко маскуються серед гілок і листя, пересуваються зазвичай вночі, а вдень зариваються під шар деревини.

Жук-носоріг відкладає яйця в дуплах дерев і гнилих пнях. Щоб з яйця вийшов дорослий жук, комаха проходить довгу стадію личинки, яка триває більше 3 років.

Науковців жук-носоріг особливо цікавить, тому що він малодосліджений. Точно не відомо, як харчується дорослий жук і що входить в його раціон. Адже його ротовий апарат і жувальні м'язи слабо розвинені.

Вважається, що за законами аеродинаміки, літати цей жук не може — але літає, долаючи за політ до 50 кілометрів (помічені жуки, що перелітали через Ла-Манш). До того ж він здатний підняти вагу в 800 разів більше своєї власної. В Японії і Китаї публікували результати дистанційного фотографування об'єктів за допомогою мініатюрних відеокамер, закріплених під червцем цих жуків.

У літературі зустрічаються посилання на слова директора Інституту Макса Планка Карла Фрідріха фон Вайцзеккера, який говорив, що той, хто пізнає принцип польоту жука-носорога, зрозуміє і принцип польоту літаючої тарілки. А німецький біохімік Ріхард Кун назвав жуків-носорогів моделлю антигравітатора.

Цього унікального жука вчені вважають зникаючим видом, у багатьох країнах він охороняється законом. Жук-носоріг потребує людської захисту. І, звичайно, вимагає більш детального вивчення і розуміння його природи.

В Україні жуки-олені і жуки-носороги відносяться до тих, кому загрожує вимирання, вони занесені до Червоної книги. Ми ще не розгадали їх особливу роль у навколишньому середовищі, а вже скоро можемо втратити зовсім.

Жуки ввечері часто летять на світло, б'ються в скло, але не одразу приходять до тями, та часто гинуть, коли на них наступають. Якщо ви знайшли жука-носорога чи жука-оленя, постарайтеся не зашкодити йому, а краще — віднесіть до трави, кущів чи дерев».

